

OPINIE ZORGWIJZINGEN

De wijzigingen in met name de zorg vergen veel van gemeenteambtenaren. In veel gevallen zijn die niet of nauwelijks op hun taak berekend.

Ambtenaar niet klaar voor decentralisaties

Jan Coojmans

Per 1 januari gaan veel taken op het gebied van zorg, werk, onderwijs en jeugdzorg over naar de gemeenten. Wat betekenen deze decentralisaties voor de ambtelijke organisatie, de benodigde kwaliteit van de ambtenaren, gemeenteraden en wethouders?

De gemeenten dienen eerst vast te stellen welke (kwaliteits)uitgangspunten en welk beleid gevoerd moeten worden. Veel gemeenten zijn al tevreden zodra het beleid past binnen de financiële middelen van de rijksoverheid. Andere gemeenten hebben op het gebied van innovaties, cliënttevredenheid en kwaliteit terecht meer ambities.

Nu reeds blijkt dat veel gemeenten oneigenlijke argumenten in hun beleid verwerken, de kwaliteit van ambtenaren te laag is, en aanbestedingsprocedures moeten worden overgedaan. Zo wordt onder andere gesteld dat bepaalde zorgleveranciers niet te groot mogen worden, of dat de werkgelegenheid van de in de gemeente gevestigde zorgleverancier boven de kwaliteit van zorg gaat.

Daarnaast sluiten vooral (kleinere) gemeenten in de periferie op dit moment samenwerkingsverbanden. Dit betekent dan wel dat binnen dat samenwerkingsverband ook hetzelfde beleid moet worden gevoerd, met dezelfde doelstellingen.

De lakmoesproef is hier hoe deze gemeenten zullen omgaan met klachten en tragische gevallen die buiten de afspraken vallen. Hoe gaan zij om met tegengestelde belangen? Hoe hecht is het samenwerkingsverband als een zorgleverancier die niet in een gemeente van het samenwerkingsverband is gevestigd, betere kwaliteit levert en beter aan de criteria voldoet dan zorgleveranciers binnen het samenwerkingsverband? Worden dan de zorgkwaliteit en de cliënttevredenheid opzij gezet, ten gunste van de werkgelegenheid?

Gemeenten die hun ambtenaren-

▲ Ambtenaar nieuwe stijl is regisseur van de lokale zorg.
Foto ANP/Lex van Lieshout

Per gemeente ontstaan verschillen in kwaliteit zorg

corps, kennis, ondernemerschap, financiën en zorgvisie het best op orde hebben, kunnen de beste en meeste zorg aan inwoners verlenen. Alleen zij zullen in staat zijn deze transitie goed, transparant en op maat uit te voeren.

Dit uitgangspunt betekent een essentiële verandering. Ambtenaren die gewend zijn om budgetten te verdelen en te bewaken, moeten nu minimale kwaliteitsniveaus bewaken en de kwaliteitsbeleving bij cliënten en hun mantelzorgers toetsen. De samenwerking met en tussen leveranciers initiëren, en innovaties en nieuwe producten en toepassingen omarmen. Kortom: de ambtenaar nieuwe stijl is regisseur van de lokale zorg.

Daarnaast vallen de gemaakte

zorgkosten vanaf 1 januari 2015 in de WMO (voor rekening gemeente), of zorgverzekering (voor rekening zorgverzekeraars) of in de langdurige zorg (rekening collectieve middelen). Alle partijen zullen proberen de kosten van de zorg bij de ander neer te leggen. In de praktijk zullen zorgverzekeraars hier het meest bedreven in zijn. Gedegen kennis van de verzekeringsmarkt en de zorg bij de lokale gemeenten is een absolute must en kan hen veel geld besparen. Momenteel is deze kennis bij gemeenten niet of nauwelijks aanwezig.

Er zullen dus per gemeente verschillen ontstaan in de hoeveelheid en de kwaliteit van zorg die bewoners van die verschillende gemeenten ontvangen. Gemeenten die niet uitgaan van een gedetailleerd kwaliteitsplan en niet over de kundige ambtenaren beschikken, zullen van incident naar incident gaan. Dit zal tot heikele debatten in gemeenteraden en in de samenleving leiden. Met als gevolg veel onrust onder de bevolking en geen of slechte zorg.

Jan Coojmans uit Westerlee is oud-directeur van de Ommelander Ziekenhuis Groep